

U skladu sa članom 10. i 47. Zakona o osiguranju FBiH (Službene novine FBiH br 23/17), Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju (Službene novine FBiH br. 57/20), Odluke o dodatnoj dokumentaciji, vrsti i sadržaju akata poslovne politike koja se dostavljaju uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad (Službene novine FBiH br 84/17 i 15/19) te odredaba Statuta osiguravajućeg društva Mikrofin osiguranja a.d. Banja Luka, a po dobijenoj saglasnosti Rješenjem Agencija za nadzor Federacije BiH, broj 01-06.3-059-3436/20 od 16.02.2021. godine, Upravni odbor Mikrofin osiguranja a.d. donosi:

USLOVE ZA OBAVEZNO OSIGURANJE PUTNIKA U JAVNOM PREVOZU OD POSLEDICA NESRETNOG SLUČAJA OSIM PUTNIKA U VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU

OPŠTE ODREDBE

Član 1.

- (1) Po Zakonu o obaveznim osiguranjima u saobraćaju i ovim Uslovima osiguravaju se od posljedica nesretnog slučaja osobe u svojstvu putnika u javnom prevozu:
- autobusa kojim se obavlja javni prevoz u gradskom, međugradskom, međuentitetskom i međunarodnom linijskom i vanlinijskom,
 - putnički taksi - automobili i rent-a kar vozila kad se iznajmljuju sa vozačem,
 - autobusa kojima se obavlja prevoz radnika na posao i sa posla,
 - šinskih vozila za prevoz putnika,
 - svih vrsta pomorskih, jezerskih i riječnih plovila, uključujući skele i splavove, kojima se na redovnim linijama ili slobodno prevoze putnici, uključujući i krstarenje i prevoz turista, sa najmanje jednim članom posade
 - svih vrsta rent-a kar plovila koja se iznajmljuju sa najmanje jednim članom posade,
 - autobusa kojima turistička preduzeća prevoze turiste,
 - svih ostalih prevoznih sredstava, bez obzira na vrstu pogona, kojima se prevoze putnici uz naplatu prevoza u vidu djelatnosti.
- (2) Ugovarač osiguranja je pravna osoba koja obavlja javni prevoz putnika, odnosno osoba koja je ovlaštena na osnovu zakona da obavlja javni prevoz putnika.
- (3) Vlasnik odnosno prevoznik prevoznog sredstva koje se koristi za javni prevoz putnika dužan je da zaključi ugovor o osiguranju putnika od posljedica nesretnog slučaja, u skladu sa Zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju, osim za putnike u zračnom saobraćaju.
- (4) Osobe koje se osiguravaju po ovim Uslovima osigurane su bez obzira na godine života njihovo zdravstveno stanje, opću radnu sposobnost kao i bez plaćanja povišene premije.
- (5) Osigurane su i osobe lišene poslovne sposobnosti ukoliko ih nesretni slučaj zadesi u svojstvu putnika.
- (6) Putnikom se smatra osoba koja se radi putovanja nalazi u jednom od sredstava javnog prevoza, bez obzira da li ima voznu kartu ili ne, kao i osoba koja se nalazi u krugu stanice, pristaništa ili neposrednoj blizini prevoznog sredstva prije ukrcavanja odnosno poslije iskrcavanja, za koje se dokaže da je imalo namjeru da putuje odgovarajućim prevoznim sredstvom, odnosno da je njime putovalo, osim osoba zaposlenih na odnosnom prevoznom sredstvu i osoba koje za vrijeme boravka vozila u stanici ili na mjestu određenom

za ukrcavanje i iskrccavanje putnika vrše kakvu službu u vezi s poslovanjem vozila i to bilo na samom vozilu ili izvan njega.

(7) Putnikom se smatra i osoba koja ima pravo na besplatnu vožnju ma po kom osnovu.

(8) Dokazivanje da je neka osoba bila putnik u smislu prethodnih odredbi, pada na teret osiguranog lica.

POJAM NESRETNOG SLUČAJA

Član 2.

(1) Nesretnim slučajem u smislu ovih Uslova smatra se svaki iznenadni i od volje osiguranika nezavisni događaj koji, djelujući uglavnom spolja i naglo i na tijelo osiguranika, ima za posljedicu njegovu smrt, potpuni ili djelimični invaliditet, stvarne i nužne troškove liječenja a koji su u neposrednoj vezi s putovanjem i upotrebom prevoznog sredstva.

(2) U smislu prethodnog stava, nesretnim slučajem smatraju se događaji koji nastanu usljed:

1. gaženja,
2. sudara,
3. udara kakvim predmetom ili o kakav predmet,
4. udarac električne struje ili groma,
5. pada, okliznuća ili survavanja,
6. ranjavanja oružjem, eksplozivnim sredstvima ili raznim drugim predmetima,
7. uboda kakvim predmetom,
8. udara ili ujeda životinje i uboda insekta (izuzev ako je takvim ubodom prouzrokovana neka infektivna bolest),
9. trovanje hranom koje za posljedicu ima smrt osiguranika,
10. infekcija povrede prouzrokovane nezgodom,
11. trovanje usljed udisanja gasova ili otrovnih para (izuzev profesionalnih oboljenja),
12. opekotine izazvane vatrom, elektricitetom, vrućim predmetima, tečnostima ili parom, bazama, kiselinama i sl.,
13. davljenja ili utopljenja,
14. gušenja ili ugušenja usljed zatrpavanja zemljom, pijeskom i sl.,
15. prsnuće mišića, iščašenje, prsnuće zglobnih veza, prelom zdravih kostiju koji nastane usljed tjelesnih pokreta ili iznenadnih naprezanja izazvanih nepredviđenim spoljašnjim događajem, a ukoliko je to nakon povrede utvrđeno u bolnici ili drugoj zdravstvenoj ustanovi,
16. djelovanje svjetlosnih ili sunčevih zraka, temperature ili lošeg vremena kojima je osiguranik bio izložen usljed jednog neposredno pre toga nastalog nesretnog slučaja ili se našao u takvim nepredviđenim okolnostima koje nije mogao spriječiti ili im je bio izložen usljed spašavanja ljudskog života,
17. djelovanje rendgenskih i radijumskih zraka ako do tog dođe naglo i iznenada (izuzev profesionalnih oboljenja).

(3) Ne smatraju se nesretnim slučajem u smislu ovih Uslova:

1. sve zarazne, profesionalne i ostale bolesti, kao i posljedica psihičkih uticaja,
2. trbušne kile, kile na pupku, vodene i ostale kile, osim onih koje nastanu zbog direktnog oštećenja trbušnog zida pod neposrednim djelovanjem spoljašnje mehaničke sile na trbušni zid, ukoliko je poslije povrede utvrđena traumatska hernija kod koje je medicinski, osim hernije, utvrđena i povreda mekih dijelova trbušnog zida u tom području,
3. infekcije ili oboljenja koja nastanu zbog raznih oblika alergije, rezanja ili kidanja žuljeva ili drugih izraslina tvrde kože,
4. anafilaktički šok, osim ako nastupi prilikom liječenja od nastalog nesretnog slučaja,

5. hernija disci intervertebralis, sve vrste lumbalgija, diskopatija, sakralgija, miofascitis, kokcigodinija, išijalgija, fibrozitis i sve promjene slabinsko-krstačne regije označene analognim terminima,
 6. odljepljenje mrežnjače (ablatio retinae) prethodno bolesnog ili degenerativno promijenjenog oka, a izuzetno se priznaje odljepljenje mrežnjače prethodno zdravog oka, ukoliko postoje znakovi direktne spoljne ozljede očne jabučice utvrđen u zdravstvenoj ustanovi,
 7. posljedice koje nastanu kod osiguranika zbog delirijum tremensa i djelovanja droge,
 8. posljedica medicinskih, naročito operativnih zahvata koji se preduzimaju radi liječenja ili radi sprečavanja bolesti, osim ako je do tih posljedica došlo dokazanom greškom medicinskog osoblja (vitium artis),
 9. patološke promjene kostiju i patološke epifiziolize,
 10. sistemske neuromuskulatorne bolesti i endokrine bolesti.
- (4) Osiguravač je u obavezi samo za nesretne slučajeve koji nastanu u neposrednoj vezi s putovanjem i upotrebom osiguranog prevoznog sredstva navedenog u ugovoru o osiguranju, definisanog sljedećim karakteristikama: vrsta, marka, broj šasije, broj motora, registarski broj i dr. Osiguranjem su obuhvaćena sva lica koja se prevoze tim prevoznim sredstvom. Osiguranje lica ugovara se bez naznake osiguranih lica.

OBIM POKRIĆA

Član 3.

- (1) Osigurane sume na koje se obavezno ugovara obavezno osiguranje putnika u javnom prevozu od posljedica nesretnog slučaja ne mogu biti manje od iznosa:
 1. za slučaj smrti 9.000 KM,
 2. za slučaj trajnog gubitka opšte radne sposobnosti (invaliditeta) 18.000,00 KM,
 3. za slučaj stvarnih i nužnih troškova liječenja 4.500,00 KM.
- (2) Kada nastane nesretni slučaj u smislu ovih Uslova, Osiguravač isplaćuje iznose utvrđene u ugovoru o osiguranju, i to:
 1. osiguranu sumu za slučaj smrti, ako je usljed nesretnog slučaja nastupila smrt osiguranika,
 2. osiguranu sumu za slučaj invaliditeta, ako je usljed nesretnog slučaja nastupio potpuni trajni invaliditet,
 3. procenat od osigurane sume koji odgovara procentu djelimičnog invaliditeta, ako je usljed nesretnog slučaja kod osiguranika nastupio djelimični trajni invaliditet,
 4. naknadu stvarnih i nužnih troškova liječenja, samo do ugovorenog iznosa, koje je osiguranik sam platio i koji ne padaju na teret zdravstvenog osiguranja, a nastali su kao posljedica nesretnog slučaja.
- (3) Ako usljed nesretnog slučaja osiguranik umre, korisnik osiguranja je dužan da podnese dokaz o osiguranju i dokaz da je smrt nastupila kao posljedica nesretnog slučaja. Korisnik koji nije u ugovoru o osiguranju izričito određen, dužan je da pored navedene dokumentacije, podnese i dokaz o svom pravu na prijem osigurane sume.
- (4) Ako je nesretni slučaj imao za posljedicu invaliditet, osiguranik je dužan da podnese: dokaz o osiguranju, dokaz o okolnostima nastanka nesretnog slučaja, medicinsku dokumentaciju na osnovu koje se može odrediti konačni procenat trajnog invaliditeta.
- (5) Konačni procenat trajnog invaliditeta određuje Osiguravač prema Tabeli za određivanje procenta trajnog gubitka opšte radne sposobnosti osiguranika kao posljedice nesretnog slučaja (nezgode) u daljem tekstu (Tabela invaliditeta).
- (6) Individualne sposobnosti, socijalni položaj ili zanimanje (profesionalna sposobnost) osiguranika ne uzima se u obzir pri određivanju procenta invaliditeta.
- (7) Kod višestrukih povreda pojedinih udova, kičme ili organa ukupni invaliditet na određenom udu ili organu određuje se tako da se za najveće oštećenje uzima procenat predviđen u Tabeli invaliditeta, od sljedećeg najvećeg oštećenja uzima se polovina procenta predviđenog u Tabeli invaliditeta, it. redom (1/4, 1/8 itd.). Ukupni procenat ne može premašiti procenat koji je određen Tabelom invaliditeta za potpuni gubitak tog uda ili organa. Posljedica povrede prstiju sabiraju se bez primjene ovog principa.

- (8) U slučaju gubitka više udova ili organa usljed nesretnog slučaja, procenti invaliditeta za svaki pojedini ud ili organ sabiraju se. Ako tako dobijeni zbir iznosi više od 100%, osiguraniku se vrši isplata samo do iznosa ugovorene osigurane sume za slučaj potpunog invaliditeta.
- (9) Ako je opšta radna sposobnost osiguranika bila trajno umanjena prije nastanka nesretnog slučaja, obaveza Osiguravača određuje se prema novom invaliditetu nezavisno od prethodnog, izuzev u sljedećim slučajevima:
1. ako je prijavljeni nesretni slučaj prouzrokovao povećanje dotadašnjeg invaliditeta za procenat više od procenta utvrđenog za posljedice prethodnog nesretnog slučaja, obaveza Osiguravača se utvrđuje prema razlici između ukupnog procenta invaliditeta i procenta prethodnog invaliditeta,
 2. ako osiguranik prilikom nesretnog slučaja izgubi ili povrijedi već ranije povrijeđeni ud ili organ obaveza Osiguravača utvrđuje se samo prema povećanom invaliditetu.
- (10) Osiguravač je dužan da isplati ugovorenu osiguranu sumu, odnosno naknadu, samo ako je nesretni slučaj nastao za vrijeme trajanja osiguranja i ako su posljedice nesretnog slučaja koje povlače obavezu Osiguravača nastupile u toku godine dana od dana nastanka nesretnog slučaja.
- (11) Procenat invaliditeta određuje se prema Tabeli invaliditeta i to posle završenog liječenja u vrijeme kada je kod osiguranika, u odnosu na pretrpljene povrede i nastale posljedice, nastupilo stanje ustaljenosti, tj. kada se prema ljekarskom predviđanju ne može očekivati da će se stanje poboljšati ili pogoršati. Ako to stanje ne nastupi ni po isteku tri godine od dana nastanka nesretnog slučaja, kao konačno uzima se stanje u trenutku isteka ovog roka i prema njemu se određuje procenat invaliditeta.
- (12) Ako je za utvrđivanje visine obaveze Osiguravača potrebno određeno vrijeme, Osiguravač je dužan da osiguraniku isplati iznos koji odgovara procentu invaliditeta za koji se može na osnovu medicinske dokumentacije nesporno utvrditi da će trajno ostati.
- (13) Osiguravač neće isplatiti akontaciju prije nego što je utvrđena njegova obaveza s obzirom na okolnosti nastanka nesretnog slučaja.
- (14) Ako osiguranik umre prije isteka godine dana od dana nastanka nesretnog slučaja od posljedica nesretnog slučaja, a konačni procenat invaliditeta je već bio utvrđen, Osiguravač isplaćuje iznos koji je bio određen za slučaj smrti, odnosno razliku između osigurane sume za slučaj smrti i iznosa koji je bio isplaćen prije toga na ime invaliditeta, ukoliko takva razlika postoji.
- (15) Ako procenat invaliditeta nije bio utvrđen, a osiguranik umre usljed istog nesretnog slučaja, Osiguravač isplaćuje osiguranu sumu za slučaj smrti, odnosno samo razliku između te sume i eventualno već isplaćenog nespornog dijela (akontacija), ali samo ako je osiguranik umro najkasnije u roku od tri godine od dana nastanka nesretnog slučaja.
- (16) Ako pre utvrđenog procenta invaliditeta u roku od 3 godine od nastanka nesretnog slučaja nastupi smrt osiguranika iz bilo kog drugog uzroka osim navedenog u prethodnom stavu, visina obaveze Osiguravača iz osnova invaliditeta utvrđuje se na osnovu postojeće medicinske dokumentacije.
- (17) Ako nesretni slučaj ima za posljedicu narušenje zdravlja osiguranika koje zahtjeva ljekarsku pomoć, Osiguravač isplaćuje osiguraniku, prema podnetim dokazima naknade svih stvarnih i nužnih troškova liječenja, učinjenih najduže u toku godine dana od dana nastanka nesretnog slučaja, a najviše do ugovorenog iznosa.
- (18) U troškove liječenja iz prethodnog stava spada i nabavka vještačkih udova, zamjena zuba kao i nabavka ostalih pomagala, ako je sve to potrebno po ocjeni ljekara. Ne postoji obaveza Osiguravača da naknadi troškove liječenja ako osiguranik ima pravo na besplatno liječenje u zdravstvenim ustanovama, odnosno Osiguravač je obavezan da naknadi onaj dio troškova liječenja koje snosi sam osiguranik.
- (19) Ako kao dalja posljedica nesretnog slučaja nastupi smrt osiguranika ili invaliditet Osiguravač isplaćuje korisniku osiguranja, odnosno osiguraniku odgovarajući iznos osigurane sume za slučaj smrti, odnosno invaliditeta bez obzira na isplaćenu naknadu troškova liječenja.

Član 4.

**TABELA ZA ODREĐIVANJE PROCENTA TRAJNOG GUBITKA OPŠTE RADNE SPOSOBNOSTI
OSIGURANIKA KAO POSLJEDICE NESRETNOG SLUČAJA (NEZGODE)**

UVODNE ODREDBE

- 1) Tabela za određivanje procenta trajnog gubitka opšte radne sposobnosti osiguranika kao posljedice nesretnog slučaja (u daljem tekstu: Tabela invaliditeta) sastavni je dio Uslova za obavezno osiguranje putnika u javnom prevozu od posljedica nesretnog slučaja i svakog pojedinog ugovora o osiguranju lica od posljedica nesretnog slučaja koje Ugovarač osiguranja zaključi sa "MIKROFIN OSIGURANJEM" a.d. Podružnica Tuzla (u daljem tekstu: Osiguravač).
- 2) Za slučaj gubitka opšte radne sposobnosti konačni se invaliditet na ekstremitetima i kičmi određuje najranije 3 mjeseca poslije završenog cjelokupnog liječenja izuzev kod amputacija i tačaka Tabele gdje je drugačije određeno.
- 3) Pseudoartroze i hronični fistulozni osteomijelitis cijeliti nakon definitivnog operativnog i fizikalnog liječenja. Ako se to ne završi ni u roku od 3 godine od dana povređivanja, onda se kao konačno uzima stanje po isteku ovog roka i prema njemu se određuje procenat invaliditeta.
- 4) Kod višestrukih povreda pojedinih udova, kičme ili organa, ukupni invaliditet na određenom udu, kičmi ili organu određuje se tako što se za najveću posljedicu oštećenja uzima puni procenat predviđen u Tabeli; od sljedećeg najvećeg oštećenja uzima se polovina procenta predviđenog u Tabeli itd. redom 1/4, 1/8, itd. Ukupan procenat ne može premašiti procenat koji je određen Tabelom invaliditeta za potpuni gubitak toga uda ili organa.
- 5) Posljedice povrede prstiju sabiraju se bez primjene gornjeg principa uz uvažavanje posebnih uslova u Tabeli.
- 6) Obavezno komparativno mjerenje artrometrom.
- 7) U osiguranju lica od posljedica nesretnog slučaja kod gubitka opšte radne sposobnosti primjenjuje se isključivo procenat određen ovom Tabelom invaliditeta.
- 8) Ocjene invaliditeta za različite posljedice na jednom zglobu gornjih i donjih ekstremiteta se ne sabiraju, a invaliditet se određuje po onoj tački koja daje veći procenat izuzev koljena gdje se primjenjuje princip iz stava (3) s tim, što zbir procenata za pojedinačna oštećenja ne može preći ukupno 30% invaliditeta.
- 9) Prilikom primjene određenih tačaka iz Tabele invaliditeta, za jednu posljedicu, primjenjuje se na istim organima ili ekstremitetima ona tačka koja određuje najveći procenat, odnosno nije dozvoljena primjena dvije tačke za isto funkcionalno oštećenje, odnosno posljedicu.
- 10) U slučaju gubitka više udova ili organa usljed jednog nesretnog slučaja, procenti invaliditeta za svaki pojedini ud ili organ sabiraju se ali ne mogu iznositi više od 100%.
- 11) Ako je opšta radna sposobnost osiguranika bila trajno umanjena prije nastanka nesretnog slučaja, obaveza Osiguravača određuje se prema novom invaliditetu, nezavisno od ranijeg, osim u sljedećim slučajevima:
 - ako je prijavljeni nesretni slučaj prouzrokovao povećanje dotadašnjeg invaliditeta, obaveza Osiguravača se utvrđuje prema razlici između ukupnog procenta invaliditeta i ranijeg procenta,
 - ako osiguranik prilikom nesretnog slučaja izgubi ili povrijedi jedan od ranije povrijeđenih udova ili organa, obaveza Osiguravača utvrđuje se samo prema povećanom invaliditetu.
- 12) Subjektivne tegobe u smislu smanjenja motorne mišićne snage, bolova i otoka na mjestu povrede ne uzimaju se u obzir pri određivanju procenta trajnog gubitka opšte radne sposobnosti. Individualne sposobnosti, socijalni položaj ili zanimanje (profesionalna sposobnost) osiguranika ne uzimaju se u obzir pri određivanju procenta invaliditeta.

I

GLAVA

1. Difuzne ozljede mozga sa kliničkom slikom trajnog vegetativnoga stanja, dekortikacije, decerebracije, potpunog gubitka sposobnosti samostalnog razumnog djelovanja (potpuna zavisnost od tuđe pomoći)	100%
2. Morfološka ozljeda mozga sa posljedičnim motornim deficitom:	
a) Hemiplegija sa afazijom	90%
b) Hemiplegija bez afazije	75%
c) Hemipareza, teška sa izraženim spasticitetom	60-70%
d) Hemipareza blažega stepena	25-30%
3. Afazija i/ili anartrija:	
a) Teška	50-60%
b) Srednja	30-50%
c) Blaga	10-30%
4. Frontalni moždani sindrom (kompletna neuroradiološka i neuropsihološka obrada)	
a) Jako izražen	60-80%
b) Težak	35-60%
c) Srednje težak	20-35%
d) Blagi	10-20%
5. Smetnje pamćenja:	
a) Korsakow sindrom	50-60%
b) Kombinacija čestog zaboravljanja, pogrešnog prepoznavanja, teškoća u pronalaženju riječi, konfabulacije, teškoće u učenju i sjećanju	10-40%
6. Lake kognitivne smetnje: smetnje pažnje, slabog pamćenja, lakog zamora pri psihičkom naprezanju, afektivne nestabilnosti, osjetljivost na jake šumove, slabo pamćenje	5-10%
7. Postkomocioni sindrom poslije bolnički utvrđenog potresa mozga sa izvornom medicinskom dokumentacijom u roku od 24 sata od povrede	3%
8. Oštećenje malog mozga sa adiadohokinezom, asinergijom, vrtoglavicom i smetnjama ravnoteže.	35-40%
9. Kontuzije mozga:	
a) Postkontuzioni sindrom uz pozitivan neurološki nalaz poslije dokazane kontuzije mozga	do 60%
b) Operisani intracerebralni/ subduralni hematom bez neurološki ispada	10-20%
10. Stanje nakon operacije impresivne frakture lobanje, preloma svoda i/ili baze lobanje, operacije epiduralnoga hematoma bez neurološkog deficita	10%
11. Epilepsija	
a. sa učestalim napadima i karakternim promjenama ličnosti nakon kompletne kliničke obrade koje opravdavaju dijagnozu posttraumatske epilepsije	70%
b. sa rijetkim napadima uz redovnu medikaciju	do 30%
c. koja se može dobro kontrolisati sa dobrim terapijskim odgovorom	20%
12. skalpiranje poglavine:	muškarci žene
a) 1/3 površine	5% 10%
b) 1/2 površine	15% 20%
c) Cijela površina	30% 40%

POSEBNI USLOVI

1. Za potrese mozga koji nisu bolnički utvrđeni u roku 24 sata nakon povrede, ne priznaje se invaliditet.
2. Sve forme epilepsije moraju biti klinički utvrđene uz primjenu savremenih dijagnostičkih metoda.
3. Kod različitih posljedica povrede mozga usljed jednog nesretnog slučaja procenti se za invaliditet ne sabiraju već se procenat određuje samo po tački koja je najpovoljnija za osiguranika.
4. Trajni invaliditet za sve slučajeve koji potpadaju pod tačke od 1-11 određuje se najranije 12 mjeseci poslije povrede.

II OČI

13. Potpuni gubitak vida na oba oka 90%
14. Potpuni gubitak vida na jedno oko 30%
15. Oslabljenje vida jednog oka — za svaku desetinu smanjenja 3%
16. U slučaju da je na drugom oku vid oslabljen za više od tri desetine, za svaku desetinu smanjenja vida povređenog oka određuje se 6%
17. Diplopija kao trajna i ireparabilna posljedica povrede oka zavisno od položaja dvoslike i da li je potrebno isključenje jednoga oka do 25%
18. Gubitak očnog sočiva:
 - a) afakija jednostrana 20%
 - b) afakija obostrana 30%
19. Djelimična oštećenja mrežnjače i staklastog tijela:
 - a) djelimični ispad vidnog polja kao posljedica posttraumatske ablacije retine 5%
 - b) opacitates korporis vitrei kao posljedica traumatskog krvarenja u staklastom tijelu oka 5%
20. Midrijaza kao posljedica direktne traume oka 5%
21. Nepotpuna unutarnja oftalomplegija 10%
22. Povrede suznog aparata, očnih kapaka i obrva:
 - a) Epifora 5%
 - b) Entropium, ektropim 5%
 - c) Ptoza kapka 5%
 - d) Oštećenje obrva do 5%
23. Koncentrično suženje vidnog polja na preostalom oku:
 - a) do 60 stepeni 10%
 - b) do 40 stepeni 30%
 - c) do 20 stepeni 50%
 - d) do 5 stepeni 60%
24. Jednostrano koncentrično suženje vidnog polja:
 - a) do 50 stepeni 5%
 - b) do 30 stepeni 15%
 - c) do 5 stepeni 30%
25. Hemianopsije
Zavisno od vrste, obima, postojanja oštećenja u centralnom vidnom polju do 85%

POSEBNI USLOVI

1. Invaliditet se nakon ablacije retine određuje po tačkama 15, 16 i 19.
2. Povreda očne jabučice koja je ozrokovala ablaciju retine mora biti bolnički dijagnosticirana.
3. Ocjena oštećenja oka vrši se po završenom liječenju izuzev po tačkama 17. i 21. za koje minimalni rok iznosi godinu dana nakon povrede.

III UŠI

26. Potpuna gluvoća na oba uha sa urednom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa 40%
27. Potpuna gluvoća na oba uha sa ugaslom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa..... 60%
28. Oslabljen vestibularni organ sa urednim sluhom 5%
29. Potpuna gluvoća na jednom uhu sa urednom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa. 15%
30. Potpuna gluvoća na jednom uhu sa ugaslom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa na tom uhu. 20%
31. Obostrana nagluvost sa urednom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa obostrano: ukupno gubitak sluha po Fowler-Sabine:
 - a) 20—30%. 5%
 - b) 31—60%. 10%
 - c) 61—85%. 20%
32. Obostrana nagluvost sa ugaslom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa; ukupni gubitak sluha po Fowler-Sabine:
 - a) 20—30%. 10%
 - b) 31—60% 20%
 - c) 61—85%. 30%
33. Jednostrana teška nagluvost sa urednom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa: gubitak sluha na nivou od 90-95 decibela. 10%
34. Jednostrana teška nagluvost sa ugaslom kaloričnom reakcijom vestibularnog organa: gubitak sluha na nivou 90-95 decibela. 12,5%
35. Povrede ušne školjke:
 - a) djelimičan gubitak ili djelimična deformacija 5%
 - b) potpuni gubitak ili potpuna deformacija. 10%

POSEBNI USLOVI

Za sve slučajeve iz ove glave određuje se invaliditet poslije završenog liječenja, ali ne ranije od 6 mjeseci nakon povrede, izuzev tačke 35, koja se cijeni po završenom liječenju.

IV LICE

36. Ožiljno deformirajuća oštećenja na licu praćena funkcionalnim smetanjama i/ili posttraumatski deformiteti kostiju lica:
 - a) u lakom stepenu 5%
 - b) u srednjem stepenu. 10%
 - c) u jakom stepenu..... 25%

POSEBNI USLOVI

Za kozmetske i estetske ožiljke na licu ne određuje se invaliditet.

37. Ograničeno otvaranje usta:

a) razmak gornjih i donjih zuba

— do 4cm 5%

b) razmak gornjih i donjih zuba

— do 3cm 15%

c) razmak gornjih i donjih zuba

— do 1,5cm 30%

38. Defekti na čeljusnim kostima, na jeziku ili nepcu sa funkcionalnim smetnjama:

a) u lakom stepenu 10%

b) u srednjem stepenu. 20%

c) u jakom stepenu 30%

POSEBNI USLOVI

Za slučajeve po tačkama 36, 37. i 38. invaliditet se određuje poslije završenog liječenja ali ne ranije od 6 mjeseci poslije povrede.

39. Gubitak stalnih zuba:

- do 16 za svaki zub 1%

- do 17 ili više, za svaki zub 1,5%

40. Pareza facijalnog živca poslije frakture slijepočne kosti ili povrede odgovarajuće paretidne regije:

a) u lakom stepenu 5%

b) u srednjem stepenu. 10%

c) u jakom stepenu sa kontrakturom i tokom mimičke muskulature. 20%

d) paraliza facijalnog živca 30%

POSEBNI USLOVI

Invaliditet pod tač. 40. se određuje poslije završenog liječenja, ali ne ranije od 1. godine poslije povrede.

V

NOS

41. Povrede nosa:

a) djelimičan gubitak nosa do 15%

b) gubitak čitavog nosa 30%

42. Anosmia kao posljedica verifikirane frakture gornjeg unutarnjeg dijela nosnog skeleta. 5%

43. Promjena oblika piramide nosa:

a) u lakom stepenu do 5%

b) u srednjem stepenu. 10%

c) u jakom stepenu 15%

44. Otežano disanje usljed frakture nosnog septuma koja je utvrđena klinički i rendgenološki

neposredno poslije povrede 5%

VI DUŠNIK I JEDNJAK

45. Povrede dušnika:
- a) stanje poslije traheotomije kod vitalnih indikacija nakon povreda. 5%
 - b) stenoza dušnika poslije povrede grkljana i početnog dijela dušnika 10%
46. Stenoza dušnika radi koje se mora trajno nositi kanila..... 60%
47. Trajna organska promuklost zbog povrede:
- a) slabijeg intenziteta. 5%
 - b) jačeg intenziteta. 15%
48. Suženje jednjaka:
- a) u lakom stepenu 10%
 - b) u srednjem stepenu. 20%
 - c) u jakom stepenu..... 30%
49. Potpuno suženje jednjaka sa trajnom gastrostomom..... 80%

VII GRUDNI KOŠ

50. Povrede rebara:
- a) prelom 2 rebra ako je zacijeljen sa dislokacijom ili prelom sternuma zacijeljen sa dislokacijom bez smanjenja plućne ventilacije restriktivnog tipa 5%
 - b) prelom 3 ili više rebara zacijeljen sa dislokacijom bez smanjenja plućne ventilacije restriktivnog tipa do 10%
51. Stanje nakon torakotomije. do 10%
52. Oštećenje plućne funkcije restriktivnog tipa usljed loma rebara, penetrantnih povreda grudnog koša, posttraumatskih adhezija, hematotoraksa i pneumotoraksa:
- a) u lakom stepenu 20—30% smanjen vitalni kapacitet 15%
 - b) u srednjem stepenu 31—50% smanjen vitalni kapacitet. do 30%
 - c) u jakom stepenu za 51% ili više smanjen vitalni kapacitet. do 50%
53. Fistula nakon empiema 15%
54. Hronični plućni apsces. 20%

POSEBNI USLOVI

1. Kapacitet pluća određuje se ponovljenom spirometrijom, a po potrebi i detaljnom pulmološkom obradom i ergometrijom.
2. Ako su stanja iz tač. 50, 51, 53, i 54, praćene poremećajem pluća funkcije restriktivnog tipa, onda se ne cijeni po navedenim tačkama, već po tački 52.
3. Po tačkama 52, 53, 54. cijeniti nakon završenog liječenja, ali ne ranije od 1 godine od dana povređivanja.
4. Za prelom jednog rebra ne određuje se invaliditet.

55. Gubitak jedne dojke:
- a) do 50 godina života 10%
 - b) preko 50 godina života 5%
 - c) teško oštećenje dojke do 50 godina života 5%
56. Gubitak obje dojke:
- a) do 50 godina života 30%
 - b) preko 50 godina života 15%
 - c) teško oštećenje obje dojke do 50 godina života 10%
57. Posljedice penetrantnih povreda srca i velikih krvnih sudova grudnog koša:
- a) srce sa normalnim elektrokardiogramom 30%
 - b) sa promjenjenim elektrokardiogramom prema težini promjene do 60%
 - c) krvni sudovi 15%
 - d) aneurizma aorte sa implantatom 40%

VIII KOŽA

58. Dublji ožiljci na tijelu nakon opekotina ili povreda bez smetnji motiliteta a zahvataju:
- a) do 10% površine tijela do 5%
 - b) do 20% površine tijela do 10%
 - c) preko 20% površine tijela 15%
59. Duboki ožiljci na tijelu nakon opekotina ili povreda a zahvataju:
- a) do 10% površine tijela do 10%
 - b) do 20% površine tijela do 20%
 - c) preko 20% površine tijela 30%

POSEBNI USLOVI

1. Slučajevi iz tač. 58. i 59. izračunavaju se primjenom pravila devetke (šema se nalazi na kraju tabele).
2. Dublji ožiljak nastaje nakon intermedijalne opekotine (II b stepen) i/ili povrede sa manjim defektom kože.
3. Duboki ožiljak nastaje nakon duboke opekotine (III stepen) ili podkožne subdermale (IV stepen) i/ili većeg defekta kožnog pokrivača.
4. Za posljedice epidermalne opekotine (I stepen) i površine (II A stepen) invaliditet se ne određuje.
5. Funkcionalne smetnje izazvane opekotinama ili povredama iz tačke 59. ocjenjuju se i prema odgovarajućim tač. Tabele.

IX TRBUŠNI ORGANI

60. Traumatska hernija verificirana u bolnici neposredno poslije povrede, ako je istovrijemeno bila pored hernije verificirana povreda mekih dijelova trbušnog zida u tom području 5%
61. Povrede dijafragme:
- a) stanje nakon prsnuća dijafragme u bolnici neposredno nakon povrede verificirano i hirurški zbrinuto 20%
 - b) dijafragmalna hernija-recidiv nakon hirurški zbrinute dijafragmalne traumatske kile. 30%

62. Postoperativna hernija poslije laparotomije koja je rađena zbog povrede:	
a) lakši stepen	10%
b) teški stepen	20%
63. Operativni ožiljak ili ožiljci radi eksplorativne laparotomije	5%
64. Povreda crijeva i/ili jetre, slezene, želuca:	
a) sa šivanjem	15%
b) povreda crijeva i/ili želuca sa resekcijom	20%
c) povreda jetre sa resekcijom	30%
65. Gubitak slezene:	
a) do 20 godina starosti	25%
b) preko 20 godina starosti	15%
66. Povreda gušterače prema funkcionalnom oštećenju	do 20%
67. Anus preaternalis-trajni	50%
68. Sterkoralna fistula	30%
69. Incontinentia alvi trajna:	
a) djelimična	30%
b) potpuna	60%

X MOKRAĆNI ORGANI

70. Gubitak jednog bubrega uz normalnu funkciju drugog	30%
71. Gubitak jednog bubrega uz oštećenje funkcije drugog:	
a) u lakom stepenu do 30% oštećenja funkcije	40%
b) u srednjem stepenu do 50% oštećenja funkcije	55%
c) u jakom stepenu preko 50% oštećenja funkcije	do 80%
72. Funkcionalna oštećenja jednog bubrega:	
a) u lakom stepenu do 30% oštećenja funkcije	10%
b) u srednjem stepenu do 50% oštećenja funkcije	15%
c) u jakom stepenu preko 50% oštećenja funkcije	20%
73. Funkcionalna oštećenja oba bubrega:	
a) u lakom stepenu do 30% oštećenja funkcije	30%
b) u srednjem stepenu do 50% oštećenja funkcije	45%
c) u jakom stepenu preko 50% oštećenja funkcije	60%
74. Poremećaj ispuštanja mokraće usljed povrede uretre graduirane po Charrieru:	
a) u lakom stepenu ispod 18 CH	10%
b) u srednjem stepenu ispod 14 CH	20%
c) u jakom stepenu ispod 6 CH	35%
75. Povreda mokraćnog mjehura sa smanjenim kapacitetom za svaku 1/3 smanjenja kapaciteta	10%
76. Potpuna inkontinencija urina:	
a) kod muškaraca	40%
b) kod žena	50%

77. Urinarna fistula:
- a) uretralna 20%
 - b) perinealna i vaginalna 30%

XI GENITALNI ORGANI

- 78. Gubitak jednog testisa do 60 godina života 15%
- 79. Gubitak jednog testisa preko 60 godina života 5%
- 80. Gubitak oba testisa do 60 godina života 50%
- 81. Gubitak oba testisa preko 60 godina života 30%
- 82. Gubitak penisa do 60 godina života 50%
- 83. Gubitak penisa preko 60 godina života 30%
- 84. Deformacija penisa sa onemogućenom kohabitacijom do 60 godina života 50%
- 85. Deformacija penisa sa onemogućenom kohabitacijom preko 60 godina života 30%
- 86. Gubitak materice i jajnika do 55 godina života:

 - a) gubitak materice 30%
 - b) za gubitak jednog jajnika 10%
 - c) za gubitak oba jajnika 30%

- 87. Gubitak materice i jajnika preko 55 godina života:

 - a) gubitak materice 10%
 - b) gubitak svakog jajnika 5%

- 88. Oštećenje vulve i vagine koje onemogućava kohabitaciju do 60 godina života 50%
- 89. Oštećenje vulve i vagine koje onemogućava kohabitaciju preko 60 godina života 15%

XII KIČMENI STUB

- 90. Povreda kičmenog stuba sa trajnim oštećenjem kičmene moždine ili perifernih živaca (tetraplegija, paraplegija, triplegija) sa gubitkom kontrole defekacije i uriniranja 100%
- 91. Povreda kičmene moždine sa potpunom paralizom donjih ekstremiteta bez smetnje defekacije i uriniranja 80%
- 92. Povreda kičme sa trajnim oštećenjem kičmene moždine ili perifernih živaca (tetrapareza, tripareza) bez gubitka kontrole defekacije i uriniranja, verificirana EMG-om:

 - a) u lakom stepenu 40%
 - b) u srednjem stepenu 50%
 - c) u jakom stepenu 60%

- 93. Povreda kičmenog stuba sa parezom donjih ekstremiteta, verificirana EMG-om:

 - a) u lakom stepenu do 30%
 - b) u srednjem stepenu 40%
 - c) u jakom stepenu 50%

POSEBNI USLOVI

94. Smanjena pokretljivost kičme kao posljedica preloma najmanje dva pršljena uz promjenu krivulje kičme (kifoza, gibus, skolioza):
- a) u lakom stepenu do 20%
 - b) u srednjem stepenu 30%
 - c) u jakom stepenu 40%
95. Smanjena pokretljivost kičme poslije povrede koštano-zglobnih struktura vratnog segmenta:
- a) u lakom stepenu do 10%
 - b) u srednjem stepenu 20%
 - c) u jakom stepenu 30%
96. Smanjena pokretljivost vratne kičme nakon povrede vrata bez radiološki verifikovane lezije koštano-zglobnih struktura, odnosno traumatske hernije vratnih međupršljenskih diskusa i bez EMNG verifikovane akutne neuralne lezije do 4%
- Obuhvata kliničke entitete:
- Dystensio colli, Whiplash syndrome, trzajna povreda vrata, istegnuće vratne kičme, fleksijsko-ekstenzijska povreda vrata, te sinonime.
97. Smanjena pokretljivost kičme poslije povrede koštanog dijela torakalnog segmenta:
- a) u lakom stepenu 5%
 - b) u srednjem stepenu 10%
 - c) u jakom stepenu 15%
98. Smanjena pokretljivost kičme poslije povrede koštanog dijela lumbalnog segmenta:
- a) u lakom stepenu do 10%
 - b) u srednjem stepenu do 15%
 - c) u jakom stepenu do 20%
99. Serijski prelom 3 ili više spinalnih nastavaka kičme 5%
100. Serijski prelom 3 ili više poprečnih nastavaka kičme do 10%

POSEBNI USLOVI

Hernija disci intervertebralis, sve vrste lumbalgija, diskopatija, spondiloza, spondilolisteza, dorzalgija, sakralgija, miofascitisa, kokcigodinija, išijalgija, fibrozitisa, fascitisa i sve patoanatomske promjene slabinsko-krstne regije označene analognim terminima, nisu obuhvaćene osiguranjem.

XIII

KARLICA

101. Višestruki prelom karlice uz težu deformaciju ili denivelaciju sakroilijakalnih zglobova ili simfize 25%
102. Simfizeoliza sa dislokacijom horizontalnom i/ili vertikalnom:
- a) veličine 1cm 10%
 - b) veličine 2cm 15%
 - c) veličine preko 2cm 20%
103. Prelom jedne crijevne kosti saniran uz dislokaciju 10%
104. Prelom obje crijevne kosti saniran uz dislokaciju 15%
105. Prelom stidne ili sjedne kosti saniran uz dislokaciju 10%
106. Prelom 2 kosti: stidne, sjedne ili stidne i sjedne uz dislokaciju 15%
107. Prelom krstačne kosti, saniran uz dislokaciju 10%

108. Trtična kost:

- a) prelom trtične kosti saniran sa dislokacijom, ili operativno odstranjen odlomljeni fragment 5%
- b) operativno odstranjena trtična kost..... 10%

POSEBNI USLOVI

Za prelom kostiju karlice koji su zarasli bez dislokacije i bez objektivnih funkcionalnih smetnji ne određuje se invaliditet.

XIV RUKE

- 109. Gubitak obje ruke ili šake..... 100%
- 110. Gubitak ruke u ramenu (eksartikulacija) 70%
- 111. Gubitak ruke u području nadlaktice 65%
- 112. Gubitak ruke ispod lakta sa očuvanom funkcijom lakta 60%
- 113. Gubitak šake 55%
- 114. Gubitak svih prstiju:
 - a) na obje šake..... 90%
 - b) na jednoj šaci 45%
- 115. Gubitak palca 20%
- 116. Gubitak kažiprsta 12%
- 117. Gubitak srednjeg, domalog i malog prsta:
 - a) srednjeg 9%
 - b) domalog ili malog, za svaki prst..... 6%
- 118. Gubitak metakarpalne kosti palca..... 6%
- 119. Gubitak metakarpalne kosti kažiprsta 4%
- 120. Gubitak metakarpalne kosti srednjeg, domalog i malog prsta, za svaku kost 3%

POSEBNI USLOVI

- 1. Za gubitak jednog članka palca određuje se polovina, a za gubitak jednog članka ostalih prstiju određuje se trećina invaliditeta određenog za dotični prst.
- 2. Djelimičan gubitak koštanog dijela članka, cijeni se kao potpuni gubitak članka.
- 3. Za gubitak jagodice prsta određuje se 1/2 invaliditeta određenog za gubitak članka.

NADLAKTICA

- 121. Potpuna ukočenost ramenog zgloba u funkcionalno nepovoljnom položaju (abdukcija)..... 35%
- 122. Potpuna ukočenost ramenog zgloba u funkcionalno povoljnom položaju (adukcija) 25%
- 123. Umanjena pokretljivost ruke u ramenom zglobu, komparirano sa zdravom rukom:
 - a) u lakom stepenu smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu do 5%
 - b) u srednjem stepenu smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu 10%
 - c) u jakom stepenu smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu 15%
- 124. Posttraumatsko recidivirajuće iščašenje ramenog zgloba koje se verifikirano često javlja 5%

125. Labavost ramenog zgloba.....	do 20%
126. Ključna kost:	
a) nepravilno zarastao prelom ključne kosti.....	5%
b) pseudoartroza ključne kosti	10%
127. Djelimično iščašenje (subluksacija) akromioklavikularnog ili sternoklavikularnog zgloba	5%
128. Potpuno iščašenje akromioklavikularnog ili sternoklavikularnog zgloba	10%
129. Endoproteza ramenog zgloba.....	30%
130. Pseudoartroza nadlaktične kosti	30%
131. Hronični osteomijelitis kostiju gornjih ekstremiteta sa fistulom	10%
132. Paraliza živca akcesorijusa	15%
133. Paraliza brahijalnog pleksusa	60%
134. Djelimična paraliza brahijalnog pleksusa (Erb ili Klumpke)	35%
135. Paraliza aksilarnog živca.....	15%
136. Paraliza radijalnog živca	30%
137. Paraliza živca medijanusa	35%
138. Paraliza živca ulnarisa	30%
139. Paraliza dva živca jedne ruke	50%
140. Paraliza tri živca jedne ruke	60%

POSEBNI USLOVI

1. Pareza živca određuje se maksimalno do 2/3 invaliditeta određenog za paralizaciju dotičnog živca.
2. Za slučajeve koji spadaju pod tačke 132. do 140. određuje se invaliditet po završenom liječenju ali ne prije dvije godine poslije povrede, uz obaveznu verifikaciju sa EMNG ne starijom od 3 mjeseca.

PODLAKTICA

141. Potpuna ukočenost zgloba lakta u funkcionalno povoljnom položaju od 100 do 140 stepeni	20%
142. Potpuna ukočenost zgloba lakta u funkcionalno nepovoljnom položaju	30%
143. Umanjena pokretljivost zgloba lakta, komparirana sa zdravom rukom:	
a) u lakom stepenu smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do 5%
b) u srednjem stepenu smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu	10%
c) u jakom stepenu smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu	15%
144. Rasklimani zglob lakta-oscilacija pokreta u poprečnom smjeru:	
a) u lakom stepenu devijacija do 10 stepeni	do 10%
b) u srednjem stepenu devijacija do 20 stepeni.....	15%
c) u jakom stepenu devijacija preko 20 stepeni	25%
145. Endoproteza lakta	25%
146. Pseudoartroza obje kosti podlaktice	30%
147. Pseudoudoartroza radijusa	15%
148. Pseudoartroza ulne	15%
149. Ankiloza podlaktice u supinaciji	25%
150. Ankiloza podlaktice u srednjem položaju.....	15%

151. Ankiloza podlaktice u pronaciji.....	20%
152. Umanjena rotacija podlaktice (pro-supinacija) komparirana sa zdravom rukom:	
a) u lakom stepenu smanjenje 1/3 pokreta u zglobu	do 5%
b) u srednjem stepenu smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu	10%
c) u jakom stepenu smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu	15%
153. Ankiloza ručnog zgloba:	
a) u položaju ekstenzije.....	10%
b) u osovini podlaktice.....	15%
c) u položaju fleksije.....	20%
154. Umanjena pokretljivost ručnog zgloba komparirana sa zdravom rukom:	
a) u lakom stepenu smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do 5%
b) u srednjem stepenu smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu	10%
c) u jakom stepenu smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu	15%
155. Endoproteza čunaste kosti i/ili os lunatum (mjesečaste kosti)	20%
156. Endoproteza ručnog zgloba	25%

POSEBNI USLOVI

Pseudoartroza čunaste i/ili polumjesečaste kosti se cijeni prema tački 154.

PRSTI

157. Potpuna ukočenost svih prstiju jedne ruke	40%
158. Potpuna ukočenost čitavog palca	15%
159. Potpuna ukočenost čitavog kažiprsta	9%
160. Potpuna ukočenost srednjeg, domalog i malog prsta:	
a) čitavog srednjeg prsta.....	6%
b) domalog ili malog prsta, za svaki.....	4%

POSEBNI USLOVI

1. Za potpunu ukočenost jednog zgloba palca određuje se polovina, a za potpunu ukočenost jednog zgloba ostalih prstiju određuje se trećina invaliditeta određenog za gubitak tog prsta.
2. Zbir procenata za ukočenost pojedinih zglobova jednog prsta ne može biti veći od procenta određenog za potpunu ukočenost tog prsta.

161. Umanjena pokretljivost palca poslije urednozaraslog preloma baze i metakarpalne kosti (Bennet)	5%
162. Nepravilno zarastao Bennet-ov prelom palca	10%
163. Prelom metakarpalnih kostiju:	
a) nepravilno zarastao prelom I metakarpalne kosti	4%
b) za ostale metakarpalne kosti II, III, IV i V-e za svaku kost	3%
164. Umanjena pokretljivost distalnog ili bazalnog zgloba palca:	
a) u lakom stepenu.....	3%

b) u jakom stepenu.....	6%
165. Umanjena pokretljivost pojedinih zglobova kažiprsta:	
a) u lakom stepenu - za svaki zglob.....	2%
b) u jakom stepenu – za svaki zglob.....	3%
166. Umanjena pokretljivost pojedinih zglobova:	
A) Srednjeg prsta:	
a) u lakom stepenu za svaki zglob.....	1.5%
b) u jakom stepenu za svaki zglob.....	2.5%
B) Domalog ili malog prsta:	
a) u lakom stepenu za svaki zglob.....	1%
b) u jakom stepenu za svaki zglob.....	2%

POSEBNI USLOVI

1. Ukupan invaliditet po tačkama 164, 165 i 166. ne može iznositi više od invaliditeta za potpunu ukočenost istog prsta.
2. Pod lakim stepenom podrazumijeva se smanjena pokretljivost za polovinu normalne pokretljivosti, a pod jakim stepenom podrazumijeva se smanjena pokretljivost preko polovine normalne pokretljivosti.
3. Za prelome metakarpalnih kostiju i falangi prstiju koji su zarasli bez dislokacije i bez objektivnih funkcionalnih smetnji ne određuje se invaliditet.

XV NOGE

167. Gubitak obe potkoljenice.....	100%
168. Egzartikulacija noge u kuku	70%
169. Gubitak natkoljenice u gornjoj trećini, patrljak nepogodan za protezu	60%
170. Gubitak natkoljenice ispod gornje trećine	50%
171. Gubitak obje potkoljenice, patrljci za protezu	80%
172. Gubitak potkoljenice, patrljak ispod 6cm	45%
173. Gubitak potkoljenice, patrljak preko 6cm	40%
174. Gubitak oba stopala	80%
175. Gubitak jednog stopala	35%
176. Gubitak stopala u Chopart-ovoj liniji	35%
177. Gubitak stopala u Lisfranc-ovoj liniji	30%
178. Transmetatarzalna amputacija.....	25%
179. Gubitak prve ili pete metatarzalne kosti.....	5%
180. Gubitak druge, treće i četvrte metatarzalne kosti, za svaku	3%
181. Gubitak svih prstiju stopala na jednoj nozi.....	20%
182. Gubitak palca na stopalu:	
a) gubitak krajnjeg članka palca.....	5%
b) gubitak cijelog palca.....	10%
183. Gubitak čitavog II – V prsta na nozi, za svaki prst.....	2,5%
184. Djelimični gubitak II – V prsta na nozi, za svaki prst.....	1%

POSEBNI USLOVI

Ukočenost interfalangealnih zglobova II – V prsta u ispruženom položaju ili umanjena pokretljivost ovih zglobova ne predstavlja invaliditet.

185. Potpuna ukočenost kuka u funkcionalno povoljnom položaju.	30%
186. Potpuna ukočenost kuka u funkcionalno nepovoljnom položaju.	40%
187. Potpuna ukočenost oba kuka.....	70%
188. Nereponirano zastarjelo traumatsko iščašenje kuka	40%
189. Pseudoartroza vrata butne kosti sa skraćanjem	45%
190. Deformirajuća posttraumatska artroza kuka poslije preloma uz smanjenu pokretljivost kuka sa RTG verifikacijom – komparirano sa zdravim kukom:	
a) u lakom stepenu smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do 15%
b) u srednjem stepenu smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu.	35%
c) u jakom stepenu smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu.	35%
191. Totalna proteza kuka.	30%
192. Parcijalna proteza kuka.....	25%
193. Umanjena pokretljivost kuka komparirana sa zdravim kukom:	
a) u lakom stepenu smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do 5%
b) u srednjem stepenu smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu.	10%
c) u jakom stepenu smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu.	20%
194. Pseudoartroza butne kosti	40%
195. Nepravilno zarastao prelom butne kosti uz angulaciju za:	
a) 10 do 20 stepeni	do 10%
b) preko 20 stepeni	15%
196. Hronični osteomielitis kostiju donjih ekstremiteta sa fistulom.	10%
197. Veliki i duboki ožiljci mišića noge, kao i traumatske hernije mišića noge, bez poremećaja funkcije zgloba:	
a) potkoljenice.	do 5%
b) natkoljenice.	do 10%
198. Cirkulatorne smetnje nakon oštećenja velikih krvnih sudova donjih ekstremiteta:	
a) potkoljenice.....	do 10%
b) natkoljenice.	do 20%
199. Skraćenje noge usljed preloma:	
a) 2—4cm	do 10%
b) 4,1—6cm	15%
c) preko 6 cm	20%
200. Ukočenost koljena:	
a) u funkcionalno povoljnom položaju (do 10 stepeni fleksije).....	25%
b) u funkcionalno nepovoljnom položaju.	35%
201. Deformirajuća artroza koljena poslije povrede zglobnih tijela uz umanjenu pokretljivost, sa rengenološkom verifikacijom, komparirano sa zdravim koljenom:	
a) u lakom stepenu smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do 10%

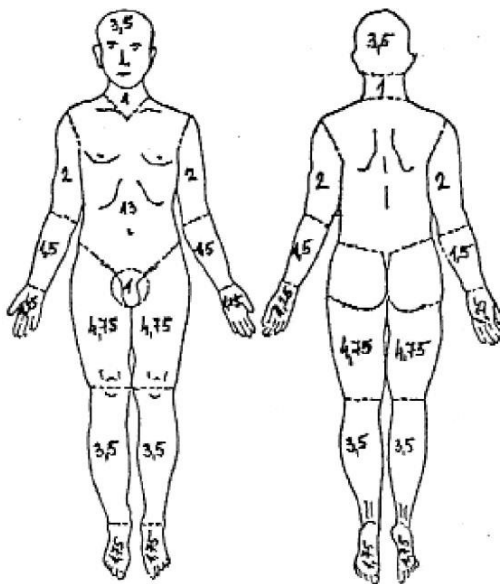
b) u srednjem stepenu smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu	15%
c) u jakom stepenu smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu	20%
202. Umanjena pokretljivost zgloba koljena komparirana sa zdravim koljenom:	
a) u lakom stepenu smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	5%
b) u srednjem stepenu smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu	10%
c) u jakom stepenu smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu	15%
203. Umanjena fleksija koljena za manje od 15 stepeni	
	5%
204. Rasklamanost koljena poslije povrede kapsule i ligamentarnog aparata, komparirana sa zdravim koljenom:	
a) labavost u jednom smjeru	do 10%
b) labavost u dva smjera	15%
c) stalno nošenje ortopedskog aparata	25%
205. Endoproteza koljena	
	25%
206. Oštećenje meniskusa sa recidivirajućim smetnjama ili stanje poslije o perativnog odstranjenja meniskusa	
	5%
207. Slobodno zglobno tijelo usljed povrede	
	5%
208. Funkcionalne smetnje poslije odstranjenja patele:	
a) parcijalno odstranjena patela	5%
b) totalno odstranjena patela	15%
209. Pseudoartroza patele	
	10%
210. Pseudoartroza tibije:	
a) bez koštanog defekta	20%
b) sa koštanim defektom	30%
211. Nepravilno zarastao prelom potkoljenice sa valgus, varus ili rekurvatum deformacijom, komparirano sa zdravom potkoljenicom:	
a) od 5 do 15 stepeni	do 10%
b) preko 15 stepeni	15%
212. Ankiloza skočnog zgloba u funkcionalno povoljnom položaju (5–10 stepeni plantarne fleksije)	
	20%
213. Ankiloza skočnog zgloba u funkcionalno nepovoljnom položaju	
	25%
214. Umanjena pokretljivost skočnog zgloba komparirana sa zdravim skočnim zglobovima:	
a) u lakom stepenu smanjenje do 1/3 pokreta u zglobu	do 5%
b) u srednjem stepenu smanjenje do 2/3 pokreta u zglobu	10%
c) u jakom stepenu smanjenje preko 2/3 pokreta u zglobu	15%
215. Smanjena pokretljivost skočnog zgloba u jednom smjeru za manje od 10 stepeni, ili smanjena pokretljivost subtalarnog zgloba komparirana sa zdravim stopalom	
	5%
216. Endoproteza skočnog zgloba	
	25%
217. Traumatsko proširenje maleolarne viljuške stopala komparirane sa zdravim stopalom	
	do 15%
218. Deformacija stopala: pes ekskavatus, pes planovalgus, pes varus, pes ekvinus:	
a) u lakom stepenu	do 10%
b) u jakom stepenu	20%
219. Deformacija kalkaneusa poslije kompresivnog preloma	
	do 15%
220. Deformacija talusa poslije preloma uz deformirajuću artrozu	
	do 15 %
221. Izolirani prelomi kostiju tarzusa bez veće deformacije	
	5%

222. Deformacija jedne metatarzalne kosti nakon preloma za svaku (ukupno ne više od 10%)	2.5%
223. Veća deformacija metatarzusa nakon preloma metatarzalnih kostiju ...do 10%	
224. Potpuna ukočenost krajnjeg zgloba palca na nozi.....	2.5%
225. Potpuna ukočenost osnovnog zgloba palca na nozi ili oba zgloba	5%
226. Ukočenost osnovnog zgloba II-V prsta, za svaki prst.....	1%
227. Deformacija ili ankiloza II-V prsta na nozi u savijenom položaju (digitus flexus), za svaki prst	1.5%
228. Veliki ožiljci na peti ili tabanu poslije defekta mekih dijelova:	
a) površina do ½ tabana	do 10%
b) površina preko ½ tabana	do 20%
229. Paraliza ishijskog živca	40%
230. Paraliza femoralnog živca.....	30%
231. Paraliza tibijalnog živca.....	25%
232. Paraliza peronealnog živca.....	25%
233. Paraliza glutealnog živca	10%

POSEBNI USLOVI

1. Za paralize živaca na nozi određuju se maksimalno 2/3 procenta određenog za paralizu dotičnog živca.
2. Za slučajeve koji spadaju pod tačke 229-233 određuje se invaliditet po završenom liječenju ali ne ranije od 2 godine poslije povrede sa verifikacijom EMNG-a ne starijem od 3 mjeseca.

PROCJENA OPEČENE POVRŠINE PO WALLACE-ovom PRAVILU

PRAVILO DEVETKE:

- VRAT I GLAVA..... 9%
- JEDNA RUKA 9%

- PREDNJA STRANA TRUPA.....	2x9%
- ZADNJA STRANA TRUPA	2x9%
- JEDNA NOGA.....	2x9%
- PERINEUM I GENITALIJE.....	1%

TRAJANJE OSIGURANJA

Član 5.

- (1) Osiguranje za svakog pojedinog osiguranika traje dok se on smatra putnikom u smislu člana 1. ovih Uslova,
- (2) Ugovor o osiguranju se zaključuje sa određenim rokom trajanja za vrijeme od jedne godine ili kraće radi usklađivanja sa trajanjem registracije osiguranog vozila.
- (3) Ugovor o osiguranju počinje 24-og (dvadeset četvrtog) časa odnosno časa i minuta ako su isti navedeni, dana koji je u polisi osiguranja naveden kao početak osiguranja, a prestaje po isteku 24-tog časa, odnosno časa i minuta ako su isti navedeni, dana koji je u polisi osiguranja naveden kao dan isteka trajanja osiguranja ako nije drugačije ugovoreno.
- (4) Ako u toku trajanja osiguranja dođe do promijene vlasnika vozila Ugovor o osiguranju prestaje da važi u skladu sa odredbama Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju.

TERITORIJALNO VAŽENJE OSIGURANJA

Član 6.

Osiguranje ugovoreno prema ovim Uslovima pokriva štete nastale na teritoriji Bosne i Hercegovine, kao i na teritoriji država članica Sistema zelene karte.

OGRANIČENJE OBAVEZA OSIGURAVAČA

Član 7.

- (1) Osiguravač je u obavezi samo za one nesretne slučajeve koji su u neposrednoj vezi s putovanjem i upotrebom prevoznog sredstva.
- (2) Obaveza Osiguravača postoji ako nesretni slučaj zadesi putnika u prevozu onim saobraćajnim sredstvom kojim je vožnja bila dozvoljena po važećim propisima. U slučaju sumnje da li je vožnja bila dozvoljena prevoznim sredstvom, mjerodavno je mišljenje nadležnog saobraćajnog organa.
- (3) Ukoliko se u momentu nastanka osiguranog slučaja u vozilu nađe veći broj putnika od registrovanih mjesta, ugovorene osigurane sume se neće smanjivati (neće se primjenjivati pravilo proporcije).
- (4) Ako je plaćena određena premija, Osiguravač je u obavezi za nesretne slučajeve koji se dogode na teritoriji država članica Sistema zelen karte, pod uslovom utvrđenim ugovorom o osiguranju.

ISKLUČENJE OBAVEZA OSIGURAVAČA

Član 8.

- (1) Ugovor o osiguranju je ništavan, ako je u času njegovog zaključenja već nastao osigurani slučaj ili je bio u nastupanju ili je bilo izvjesno da će nastupiti ili ako je već tada prestala mogućnost da on nastane, a uplaćena premija se vraća Ugovaraču.
- (2) Obaveza osiguravača je isključena ako je šteta nastala:
 - Usljed zemljotresa.
 - Usljed događaja koji se direktno pripisuju ratu, invaziji stranog neprijatelja, ratnim aktivnostima i operacijama (bez obzira da li je rat objavljen ili ne), građanskom ratu, ustanku pobuni ili revoluciji.
 - Usljed pokušaja ili izvršenja samoubistva osiguranika,
 - Pri pripremanju, pokušaju ili izvršenju umišljenog krivičnog djela, kao i pri bijegu poslije takve radnje.

- (3) U svakom slučaju obaveza Osiguravača je isključena ako nesretni slučaj nastao usljed razloga koji se ne smatra nesretnim slučajem u smislu ovih Uslova.

PRAVO REGRESA

Član 9.

- (1) Isplatom osigurane sume, odnosno naknade štete, na Osiguravača prelaze do visine izvršene isplate, prava korisnika osiguranja na naknadu štete prema trećim osobama koje su po bilo kom osnovu krive za štetu prouzrokovanu nesretnim slučajem.
- (2) Ako korisnik osiguranja pretrpi usljed nesretnog slučaja štetu veću od iznosa koji mu je isplaćen iz osnova osiguranja po ovim Uslovima, ima od osobe odgovorne za štetu, pravo na naknadu samo onog dijela štete koji prelazi isplaćenu mu osiguranu sumu odnosno naknadu po osnovu ovog osiguranja.
- (3) Osiguravač ima pravo tražiti povrat isplaćenih iznosa, stvarnih i opravdanih troškova od odgovornog lica za nastalu štetu, samo u slučajevima propisanim Zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju:
- Ukoliko je vozač pri upravljanju plovnim objektima, motornim i drugim vozilima bez propisane vozačke dozvole i službene isprave koja daje ovlašćenje vozaču za upravljanje i vožnju tom vrstom i tipom plovnog objekta, motornog i drugog vozila,
Ove odredbe neće se primjenjivati u slučaju kada neposjedovanje propisane službene isprave nije imalo uticaj, na nastanak nesretnog slučaja.
Smatra se da vozač posjeduje propisanu službenu vozačku ispravu kada u cilju pripremanja i polaganja ispita za dobijanje službene isprave vozi uz neposredni nadzor službeno ovlašćenog stručnog lica.
 - Vozač upravljao vozilom za vrijeme trajanja izrečenih mjera sigurnosti odnosno zaštitnih mjera u saobraćaju,
 - Vozač upravljao vozilom pod uticajem alkohola iznad propisane granice u skladu sa propisima o bezbjednosti na putevima u BIH, opojnih droga, psihoaktivnih lijekova ili drugih psihoaktivnih stvari,
 - Vozač prouzrokovao štetu namjerno,
 - Vozač koristio vozilo u svrhu za koju nije namijenjeno,
 - Vozač počinio prekršaj u krajnjoj nepažnji u skladu sa propisima o bezbjednosti saobraćaja na putevima.

NAČIN I ROKOVI OBRAČUNA I PLAĆANJE PREMIJE

Član 10.

- 1) Ukoliko drugačije nije ugovoreno, obračun premije osiguranja vrši se:
1. prema broju registrovanih mjesta za prevoz putnika za određeno prevozno sredstvo,
 2. prema ukupnoj vrijednosti prodatih prevoznih karata svim putnicima u određenim prevoznim sredstvima u toku određenog perioda.
- 2) U slučajevima iz tačke 2. prethodnog stava obaveza Ugovarača osiguranja je da Osiguravaču do 30. u mjesecu prijavi podatke o ukupnom iznosu prodatih prevoznih karata u prethodnom mjesecu, ukoliko nije drugačije ugovoreno te izvrši uplatu premije. Premija se obračunava na osnovu ukupne vrijednosti prodanih voznih karata svim putnicima u toku svakog mjeseca trajanja osiguranja i to do 30-og u mjesecu za protekli mjesec.
- 3) U slučaju ugovaranja prema broju registrovanih mjesta za prevoz putnika, premija se plaća odjednom godišnje unaprijed za cijelo ugovoreno trajanje osiguranja, i veže se za važnost registracije vozila na koje se odnosi obavezno osiguranje putnika.
- 4) Na zahtjev Osiguravača, Ugovarač osiguranja je u obavezi da stavi na uvid sve knjige i druge evidencije iz kojih se tačno može utvrditi ukupna vrijednost prodatih prevoznih karata.
- 5) Bez obzira da li je Ugovarač osiguranja platio premiju u predviđenom roku, obaveza Osiguravača postoji prema svakom osiguraniku pojedinačno, ako je nesretni slučaj nastao u smislu ovih Uslova.

- 6) U slučaju prijevremenog raskida ugovora o osiguranju, Osiguravač je dužan vratiti Ugovaraču osiguranja neiskorišteni dio premije umanjen za režijske troškove ukoliko nije bilo prijavljenih osiguranih slučajeva po ugovoru koji se raskida.

PRIJAVA NESRETNOG SLUČAJA

Član 11.

- (1) Osiguranik koji je usljed nesretnog slučaja, povrijeđen dužan je:
- da se prema mogućnostima odmah prijavi ljekaru, odnosno pozove ljekara radi pregleda i pružanja potrebne pomoći i da odmah preduzme sve potrebne mjere radi liječenja, kao i da se pridržava ljekarskih savjeta i uputa u pogledu načina liječenja,
 - da o nesretnom slučaju pismeno obavijesti Osiguravača čim mu to prema zdravstvenom stanju bude moguće,
 - da uz prijavu o nesretnom slučaju pruži Osiguravaču sva potrebna obavještenja i podatke o mjestu i vremenu nastanka nesretnog slučaja, potpuni opis događaja, nalaze ljekara o vrsti tjelesne povrijeđene o nastalim eventualnim posljedicama, kao i podatke o tjelesnim manama, nedostacima i bolestima, koje je osiguranik eventualno imao i prije nastanka nesretnog slučaja.
- (2) Ako je nesretni slučaj imao za posljedicu smrt osiguranika, korisnik osiguranja je dužan da o tome pismeno obavijesti Osiguravača i da pribavi potrebnu dokumentaciju.
- (3) Troškovi za ljekarski pregled potrebnu medicinsku dokumentaciju i nalaz specijaliste, kao i ostali troškovi učinjeni u cilju dokazivanja nesretnog slučaja i prava iz ugovora o osiguranju, padaju na teret podnosioca zahtjeva.
- (4) Osiguravač ima pravo da od osiguranika, Ugovarača osiguranja, korisnika ili bilo kojeg drugog pravnog ili fizičkog lica, traži naknadna objašnjenja, kao i da na svoj trošak uputi osiguranika na ljekarski pregled kod svojih ljekara ili ljekarskih komisija i odgovarajućih zdravstvenih ustanova kako bi se utvrdile okolnosti od značaja za osnov i visinu obaveze iz nastalog nesretnog slučaja.
- (5) Ugovarač osiguranja je dužan da na posebnom obrascu (zapisnik o nesretnom slučaju) registruje svaki nastali nesretni slučaj putnika, ispita uzrok i način nastanka nesretnog slučaja.
- (6) Povrijeđeni putnik dužan je da se odmah prijavi službenom osoblju na prevoznom sredstvu da bi takav slučaj mogao biti registrovan u smislu prethodnog stava. Ukoliko mu to ne dozvoljava njegovo zdravstveno stanje, dužan je, čim mu to bude moguće, da prijavu naknadno izvrši nadležnom prevozniku.

DOSPJEĆE OBAVEZE OSIGURAVAČA

Član 12.

- (1) Kad se dogodi osigurani slučaj, Osiguravač je dužan utvrditi pravni osnov i visinu odštetnog zahtjeva u roku od 14 dana od dana kompletiranja zahtjeva, uz dostavljanje obrazložene ponude, i isplatiti utvrđenu naknadu u daljem roku od 14 dana.
- (2) Osiguravač je dužan, u svrhu obrade i rješavanja odštetnog zahtjeva, poduzeti sve radnje s ciljem prikupljanja dokumenata i dokaza na osnovu kojih se utvrđuje odgovornost Osiguravača i visina odštete.
- (3) Osiguravač je dužan oštećeno lice koje podnese odštetni zahtjev, bez odgode, pismeno obavijestiti o svim dokumentima i dokazima koje je obavezno podnijeti, u cilju rješavanja odštetnog zahtjeva.
- (4) Osiguravač je, pored dokumenata iz stava (3) ovog člana, ovlašten zahtijevati i dodatne dokumente radi utvrđivanja okolnosti nastanka štetnog događaja, utvrđivanja pravnog osnova i visine odštete, odnosno radi isplate, ali ne i dokaze koji nemaju utjecaja na postupak rješavanja odštetnog zahtjeva ili koje oštećeno lice nije u mogućnosti pribaviti zbog zakonskih ograničenja.

OBRAZLOŽENA PONUDA I OSNOVAN ODGOVOR

Član 13.

- (1) Obrazložena ponuda iz člana 12. stava (1) ovih Uslova najmanje sadrži:
1. pravni osnov odštetnog zahtjeva,
 2. visinu odštete,

3. obrazloženje obračuna visine odštete.
- (2) Ako se nisu stekli uslovi za davanje obrazložene ponude iz člana 12. stava (1) ovih Uslova, Osiguravač je dužan, u roku od 60 dana od dana podnošenja odštetnog zahtjeva, oštećenom licu uputiti obrazložen odgovor ako su odgovornost za naknadu štete ili visina odštete sporne.
- (3) Osiguravač je dužan isplatiti iznos naknade štete u roku iz člana 12. stava (1) ovih Uslova. U slučaju nemogućnosti utvrđenja visine konačnog iznosa odštete, Osiguravač je oštećenom licu dužan isplatiti iznos nespornog iznosa naknade odštete kao avans u roku propisanim članom 12. stav (1) ovih Uslova.
- (4) Ukoliko Osiguravač ne isplati osiguranu sumu u roku iz stava (1) člana 12 obavezan je da za zakašnjele isplate plati zatezne kamate po propisanim stopama.
- (5) Kad Osiguravač isplati osiguranu sumu licu koje bi na istu imalo pravo da Ugovarač osiguranja nije odredio korisnika, Osiguravač se oslobađa obaveze iz ugovora o osiguranju ukoliko u trenutku isplate nije znao, niti je mogao znati, da je korisnik određen oporukom ili nekim drugim aktom koji mu nije dostavljen. Korisnik ima pravo zahtijevati povrat isplate od lica koje je od Osiguravača primilo osiguranu sumu. Isto vrijedi i u slučaju promjene korisnika.
- (6) Ako je tužba podnesena protiv Osiguravača prije isteka roka iz člana 12. stava (1) ovih Uslova smatra se preuranjenom.

KORISNIK OSIGURANJA

Član 14.

I - Korisnik za slučaj smrti osiguranika

- (1) Korisnik za slučaj smrti osiguranika određuje se u skladu sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima.
- (2) Ako u polisi ili u posebnim odredbama uz ove Uslove nije drugačije ili nije ništa predviđeno, korisnicima osiguranja za slučaj osiguranikove smrti smatraju se:
1. osiguranikova djeca i bračni drug na jednake dijelove, a ako djeca nisu u životu njihovi potomci po pravu predstavljanja,
 2. ako nema djece ni njihovih potomaka, bračni drug na jednu polovinu a roditelji na drugu,
 3. ako nema ni bračnog druga, samo roditelji,
 4. ako nema lica navedenih u prethodnim tačkama, ostali zakonski nasljednici na osnovu sudske odluke.
- (3) Bračnim drugom smatra se lice koje je bilo u braku sa osiguranikom u momentu njegove smrti, odnosno lice koje dokaže da je sa osiguranikom živjelo u trajnoj vanbračnoj zajednici.
- (4) U slučaju invaliditeta i stvarnih i nužnih troškova liječenja, korisnik je sam osiguranik.
- (5) Ako je korisnik osiguranja maloljetno lice, isplata osigurane sume i naknade izvršiće se njegovim roditeljima, odnosno staratelju, a Osiguravač ima pravo da od ovih lica zahtjeva da prethodno pribave ovlašćenja za prijem pripadajućeg iznosa osigurane sume, odnosno naknade.

RJEŠAVANJE SPOROVA MIRNIM PUTEM

Član 15.

- (1) Ugovorne strane su saglasne da će sve sporove proizašle iz ovog ugovora nastojati rješavati mirnim putem.
- (2) Ugovarač osiguranja i osiguranik saglasni su da će o svim spornim stvarima, pritužbama/prigovorima i nesporazumima proizašlim iz odnosa s Osiguravačem obavijestiti Osiguravača bez odgađanja.
- (3) Obavijesti iz stava (2) ovog člana strane dostavljaju u pisanom obliku, iz kojeg se sa sigurnošću može razaznati sadržaj obavijesti, potpis podnosioca obavijesti i vrijeme slanja obavijesti.
- (4) Osiguravač će zaprimljenu pritužbu/prigovor iz stava (2) ovog člana uputiti Komisiji za pritužbe/prigovore. Odgovor Komisije dostavlja se u pisanom obliku bez odgađanja, a najkasnije u roku od petnaest (15) dana od dana zaprimanja pritužbe/prigovora, a iznimno, kada se odgovor ne može dati unutar navedenog roka, obavijestit će podnosioca pritužbe/prigovora o razlozima kašnjenja i naznačiti kada će postupak vjerovatno biti dovršen i kada će biti odgovoreno na pritužbu/prigovor.

- (5) Ukoliko spor nije riješen u izvansudskom postupku kod Osiguravača, svaka od stranaka u sporu može predložiti drugoj strani pokretanje postupka mirenja pri instituciji Ombudsmena u osiguranju Agencije za nadzor osiguranja Federacije BiH ili drugoj organizaciji za mirenje.
- (6) Prijedlog za mirenje dostavlja se instituciji Ombudsmena u osiguranju Agencije za nadzor osiguranja Federacije BiH ili drugoj organizaciji za mirenje u pisanom obliku.

NADLEŽNOST U SLUČAJU SUDSKOG SPORA

Član 16.

U slučaju spora između Ugovarača osiguranja odnosno osiguranika i Osiguravača, određuje se nadležnost suda prema mjestu zaključenja ugovora.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 17.

- (1) Ovi Uslovi su sastavni dio ugovora o obaveznom osiguranju putnika koji je zaljučen u smislu Zakona o obaveznim osiguranjima u saobraćaju a koji Osiguravač zaključi na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Ovi Uslovi za obavezno osiguranje putnika u javnom prevozu od posljedica nezgode stupaju na snagu danom donošenja.
- (3) Stupanjem na snagu ovih uslova prestaju da važe prethodni Dopunski uslovi za obavezno osiguranje putnika u javnom prevozu od posljedica nesretnog slučaja od 24.12.2020.g.

**PREDSJEDNIK
UPRAVNOG ODBORA**

U Banja Luci, dana 23.02.2021.
MFO-121-107